

הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו המזכיר
למליץ

הארי ההו

פנימים נפלאים מתורתנו של

המהר"א זיניץ

הגאון הפלאי לייב צינץ זי"ע מפלאצק
גיליון קס"ה, פרשת בהעלותך תשפ"ב

מכון להוצאה חרשה ומפוארת
של ספרי מהר"א זיניץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org

היצר הרע מסית את האדם לטעום טעמא דאיסורא דוקא

זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם. ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו (יא, ה-ו).
הענין, כי היצר הרע יש לו שליטה לטעום טעמא דאיסורא דוקא, לכן התיר דוגמתו בהיתר (חולין קט, ב), שלא יוכל היצר הרע לפתות כל כך.
ובזה פירשתי 'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם', כי בגמרא (שם) חשיב: אסר לן חזיר - שרי לן שיבוטא, הרי שהדג שיבוטא הוא נגד איסור חזיר שיהיה דוגמתו בהיתר.
והנה דרשו חז"ל (הובא ברש"י כאן) 'חנים' בלא מצוות, היינו שלא ערב להם להתפייס יצרם במניעת אכילת איסור במה שיש דוגמתו בהיתר, והביאו הדמיון: כמו שדג שיבוטא נגד איסור חזיר, הלא במצרים אכלנו הדגה 'חנים בלא מצוות', ולא היינו צריכין לאסור חזיר, ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו, שלא שבעה להם נפשם במן.
קומץ המנחה - פרשת כי תצא

כָּל שְׂוֹסֵף אָדָם לְהַתְעַנֵּג בַּתְּעַנוּגוֹת, יוֹתֵר תְּתוֹסֵף לוֹ תְּאוּה

והאספסוף אשר בקרבו התאוה תאוה (יא, ד).
כי כל התאוות הם סיבה להוסיף תאוה, כמו שכתבתי במקום אחר על 'התאוה תאוה', שכל מה שיוסיף אדם להתענג בתענוגות, יותר תתוסף לו תאוה. מי שלבו הומה אחר עריות, לעולם לא תשבע עינו, כי אי אפשר שימצא כל תאוותיו בשלימות, שכל מה שממלא לו תאוה, יתחזק כח התאוה ביותר על תאוות אחרות. ולזה אמרו (סוכה נב, ב; סנהדרין קז, א) אבר קטן יש באדם מרעיבו שבע משביעו רעב, ופירוש: שכל מה שיתקרב בתאוותו למלאותה, יותר מתחזק עליו כח התאוה להתאוות בלי שיעור.
וזהו הרצון 'התאוה תאוה', שכשממלאין התאוה, מתוסף עוד כח התאוה. וכל התאוות נמשלים לשותה מים מלוחים לצמא, שנדמה לו כי השביע נפש שוקקה, ובאמת תבער בו יותר ויותר.
קומץ המנחה - פרשת נצבים

על דרך הדרוש

למה חרה לו ליהושע על שהתנבאו במחנה

מעלה יתירה, לפי שראו באספקלריא המאירה לא ראו, אלא ודאי כפשוטו שלא ראו כלום, פריך שפיר מאחר דלא ראו מאי טעמא איבעיתו. עד כאן מצאתי.
ובזה אמרתי לפרש מה שכתוב בפרשת בהעלותך: וישארו שני אנשים במחנה וכו' ויתנבאו במחנה, וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה, ויען יהושע בן נון וכו' ויאמר אדוני משה כלאם, ויאמר לו משה המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם. ויש להבין למה חרה לו ליהושע על שהתנבאו במחנה, עד שגזר עליהם כליה, ומה תשובת משה בזה 'מי יתן וכו'.
אך נראה, שיהושע חשב מאחר שלא קם כמשה, אם כן כל הנביאים לא יתכן שיתנבאו מבלעדי אמצעות נבואת משה, וכמו שכתוב (פסוק כד) 'ויצא משה כו' ויאסוף שבעים איש ויעמד אותם סביבות האהל וכו' ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים וכו'. לכן כאשר אמר 'אלדד ומידד מתנבאים במחנה', היה סבור מאחר שמתנבאים במחנה בלא אמצעות משה, אם כן חשבו עצמם שהם גדולים כמו משה, וזה מן הנמנע, אם כן נביאי שקר הם, לכן אמר 'אדוני משה כלאם'.
ובזו השיב לו משה 'המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים', היינו שלא תחשוב שנבואה זו תהיה במדרגה גדולה כשלי, שלא יגיעו לקרסולי נבואת משה שהיתה באספקלריא המאירה. אבל אלו לא זכו כי אם לבחינת 'רוח', שהיא אספקלריא שאינה מאירה כנודע, וישעיה עצמו שראה באספקלריא שאינה מאירה אמר 'רוח' ה' עלי (ישעיה סא, א), וזה 'כי יתן ה' את רוחו עליהם', שהוא בחינת אספקלריא שאינה מאירה, ואינו דומה לנבואת משה כלל, שנבואת משה היתה באספקלריא המאירה.
הגדה של פסח - 'ברכת השיר' (שלהי ההגדה אות ג')

וישארו שני אנשים במחנה שם האחד אלדד ושם השני מידד ויתנבאו עליהם הרוח והמהם בפתבים ולא יצאו האהלה ויתנבאו במחנה (יא, כו).
להיות שבאו ליד, איזה 'עלים בלויים' שהם מגאוני קשישאי זכותם יעמוד לנו, ויש בהם דברים נחמדים ומתוקים מדבש, רק שאי אפשר לעמוד עליהם מחמת שכבר קרוב לבלות, והרבה חסרים באמצע, אך איזה גרגרים שראיתי אמרתי להביאן:
על מה שאמרו בגמרא ריש מגילה (ג, א): 'וקראתי אני דניאל לבדי את המרצה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המרצה אבל חזקו וקראו עליהם וקראו עליהם וקראו עליהם' (דניאל י, ז), מאן נינהו 'אנשים', אמר רבי ירמיה: זה חגי זכריה ומלאכי. אינהו עדיפי מיניה דאינהו נביאי ואיהו לא נביא, ואיהו עדיף מינייהו דאיהו חזי ואינהו לא חזו. וכי מאחר דלא חזו מאי טעמא איבעיתו, ומשני: מזליהו חזי.
ויש לדייק, דהוה ליה להקשות בפשיטות, יהיו אנשים הללו מי שיהיו, מאחר דלא חזו מאי טעמא איבעיתו.
ולתרץ, דאיתא ביבמות סוף פרק החולץ (יבמות מט, ב) מנשה קטליה לישעיה, משום דאמר ליה משה רבך כתב בתורה 'כי לא יקראי האדם נח', ואתה אמרת: ואראה את ה', ומתרץ: כאן באספקלריא המאירה כתיב 'כי לא יראני האדם וחי', וישעיה ראה באספקלריא שאינה מאירה, ופירש רש"י (ד"ה נסתכלו) שנדמה לו שראה.
ואם בלא זה לא קשיא ליה 'מאחר דלא חזי מאי טעמא איבעיתו', דיש לומר שבודאי היה להם יותר הרגש, רק שבאספקלריא המאירה לא ראו. אבל למאי דמסיק 'איהו עדיף מינייהו דהוה חזי ואינהו לא חזו', אם כן אם איתא דלכך לא חזו משום שהיה באספקלריא המאירה, אם כן איך אמר איהו עדיף מינייהו דאיהו חזי ואינהו לא חזו, הא אדרבה, שמה שלא ראו הוא

פניני המהרא"ל על פרקי אבות

- פרק ב' -

שחז"ל קיצרו ודיברו בלשון סתומה שקשה עלינו להבינה, נוהגים הדרשנים להוסיף פרושים ומשלים, כדי להטעים את דברי חז"ל לחיכנו.

אמנם, מן הראוי שהדרשנים יאמרו תחילה את דברי חז"ל ורק אחר כך יוסיפו את משליהם ופירושיהם. שכן בתחילה הלב פנוי לקבל, אבל לאחר מכן, כשהלב מתמלא – קשה לו להכיל את שאר הדברים.

משל למה הדבר דומה? לילד שיש תולעים במעיו. אמו המודאגת ביררה מה אפשר לעשות כדי לרפאו והמליצו לה על צמח בשם 'יועזר', שמשמיד את התולעים. דא עקא, שהיועזר הזה הוא חריף מאד, והילד לא הסכים לאוכלו.

פנתה האם להיוועץ בחברתה, והיא סיפרה לה שגם בנה שסבל, לא הסכים לאכול את היועזר החריף, עד שפיתתה אותו בכף גדושה של ריבה.

שמחה האם, ובשובה לביתה, קראה לבנה ואמרה לו: בני יקירי ומחמד, בודאי תרצה לקבל כף ריבה! והילד אכן שמח לאכול את הריבה עד תומה. "וכעת" – פנתה אליו האם, "כדאי לך לאכול גם כף יועזר". אך הילד שהריח את הריח החריף והקשה נשמט מידי אמו ולא הסכים בשום אופן לאוכלו.

שבה האם לחברתה, ותינתה בפניה את צרתה כי גם העצה הזו לא הועילה, אז שאלתה חברתה: "אמרי לי נא, מתי נתת לו את הריבה, לפני התרופה או לאחריה? הלא כיון שנתת לו קודם את הריבה, בודאי שלא יסכים לאכול את התרופה המחריפה, לא כך אני עושה עם בני. אני מתנה איתו מראש, כי אם הוא רוצה לקבל את הריבה, הרי שתחילה עליו לאכול את היועזר. או אז לפי שהוא רוצה לקבל מהריבה, הוא נאות לסבול גם את היועזר החריף".

והנמשל הוא, כי דברי חז"ל הם חריפים ולוהטים, לא כל אחד מסוגל לסובלם, ובודאי שאם הדרשן יפתח במשלים ופירושים, שוב הלב לא יהי פנוי לשמוע את דברי חז"ל הקשים להבנה. לא כן יעשה הדרשן, אלא תחילה יפתח בדברי חז"ל וכדי להמתיקם יוסיף משלים סיפורים ודרשות, או אז ישמעו כל העם את דברי מוסרי חז"ל, ושב ורפא להם.

את היצר הרע אפשר לנצח רק על ידי לימוד

תורה

ולא עם הארץ חסיד (פ"ב, משנה ה).

גם הזוכה לחלק בתורה, על ידי החזקת תלמיד חכם, או על ידי קריאת שמע שחרית וערבית – אין די בזה כדי שיעשה לחסיד, כי בשביל זה עליו לעסוק בתורה בכל עת.

כך מתבאר לשון הגמרא על חסידים הראשונים, לאחר שהגמרא ביארה שהם שהו שעה קודם התפילה ושעה אחריה, ונמצא שתשע שעות מהיום שעסקו בתפילה, שאלה הגמרא: תורתן האין משתמרת ומלאכתן אימת נעשית? והשיבה: אלא מתוך שחסידים הם תורתן משתמרת ומלאכתן מתברכת.

יש להבין מהו שינוי הלשון, לגבי תורה נאמר שתורתם משתמרת ורש"י מבאר 'בתוך ליבם שלא ישכחו', ולגבי מלאכה השאלה היא אימתי נעשית והתשובה היא שמתברכת. מדוע?

התשובה היא, שכדי לבוא למעלת חסידות של עסק בתפילה הנמשך תשע שעות ביממה, מוכרחים לומר שעסקו רבות בתורה, שהרי כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו, ואת היצר הרע אפשר לנצח רק על ידי לימוד תורה, הרי שלבטח אלו שהם בדרגה כה גבוהה של תפילה – הם בדרגה גבוהה מאד של לימוד התורה, עד כדי שתורתם בידם.

לכך שואלת הגמרא: תורתם היאך משתמרת, כי עיקר פעולתם אחרי שעסקו כה רבות בתורה, הוא שתשתמר התורה בליבם, על ידי שיחזורו על למודם וכך לא ישכחו.

אבל מלאכה שיש להרויח בכל יום, היא היתה 'מתברכת', כי אין די שתהא משתמרת, אלא שעל ידי עיסוק של זמן קצר במלאכה היתה שרויה ברכה במעשי ידיהם.

הדרך הנכון לבעל דרשן לשלב מליצות

ומשלים בדרשתו

וכל דבריהם כגחלי אש (פ"ב, משנה ה).

דברי חז"ל הם כגחלי אש, ונאמרו ברוח הקודש. לעיתים מרוב

פניני ישועות

פנצ'ר בגלגל החובות!

משהו נדלק בליבו של חיים, מחשבה נפלה לו בראש: "אולי יתרום להדפסת ספריו ובזכות כך יצא מדחקות למרחב..." לאחר דין ודברים בינו לבין עצמו, גמר רבי חיים אומר: יתרום ובזכות כך ייושע!

אומר ועושה: רבי חיים התקשר למשרדי המכון בכדי להקים הוראת קבע של "חבר זהב" למכון הנפלא, כשהוא מבקש מן המוקדן שיזכירו את שמו בציון של המהרא"ל צינץ זי"ע שיזכה בזכות התרומה לשפע פרנסה וכלכלה.

לפני כחודש התקשר רבי חיים נרגשות למשרדי המכון לבשר להם על כך שרוצה הוא להמשיך את הוראת הקבע לעוד שנה היות ומאז שפתח את הוראת הקבע למכון, בדרך לא דרך, פרנסתו השתפרה פלאים וסך החובות יורד מחודש לחודש. אכן - תרם ונושע!

רבי חיים פ. אוחז כבר עמוק בפרק נישואי הילדים כשזכה לחתן ברוך ה' ששה מילדיו. הוא כבר עבר את החצי, כשבבית נותרו לו רק עוד חמישה.

חיים הוא מהאנשים שתמיד טוב להם, עם חיוך תמידי על הפנים – גם כשבלב קשה לו, כך הוא היה ונראה שכך זה יהיה, אך בכל אופן בשנים האחרונות עומעם קצת מהזוהר על פניו, החובות הרבים עמם הסתובב כל היום טרדו את מנוחתו תדיר - לא נותנים הם מקום ואויר לנשום, כך התרוצץ הוא מגמ"ח לגמ"ח יום ויל, כשהוא הוא משמש כמגייד שיעור נכבד באחד מהשיבות החשובות בעיר התורה והחסידות בני ברק.

לפני כשנה פגש חיים את העלון היוצא מידי שנה לקראת יומא דהילולא של המהרא"ל צינץ זי"ע שם זכה לרענן את מה שידע זה מכבר, כי המהרא"ל צינץ זי"ע הבטיח כי ימליץ טוב בעד מי שיעזור להדפסת ספריו.

08-864-89-89

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום צוואתו של הגאון זי"ע ולזכות בהבטחתו